

ÅRSRAPPORT NORGE DIGITALT 2019

20.mars 2020

INNHALDSFORTEGNELSE

1	GJENNOMFØRING AV SAMARBEIDET 2019	3
1.1	Parter og økonomi.....	3
1.2	Organisering og møteplasser	5
1.2.1	Nasjonalt geodataråd	6
1.2.2	Samordningsgruppen for geografisk informasjon	7
1.2.3	Teknologiforum	8
1.2.4	Temadataforum.....	8
1.2.5	Plandataforum.....	9
1.2.6	Matrikkelforum	10
1.2.7	Faggruppe for satellittdata.....	11
1.2.8	Marint/maritimt forum.....	11
1.3	Organisering regionalt	11
2	LEVERANSER FRA PARTENE I NORGE DIGITALT	12
2.1	Leveranser til Det offentlige kartgrunnlaget (DOK)	12
2.1.1	Bakgrunn	12
2.1.2	Krav til data	12
2.1.3	Status data	13
2.1.4	Kommunenes valg av DOK	13
2.1.5	Tekniske utfordringer	13
2.1.6	Plan for forbedret egnethet i DOK-data.....	13
2.2	Oppfølging av Geodatalov og Inspire	14
2.2.1	Geografisk og tematisk virkeområde.....	14
2.2.2	Frister og status for etatenes leveranser	14
2.2.3	Leveranse av metadata, data og tjenester fra Norge	15
2.2.4	Leveranse av miljødata	15
2.2.5	Data til Eurostat, EU-kommisjonen, EEA, Copernicus.....	15
3	GEONORGE – felleskomponent i infrastrukturen	16
	Vedlegg: Årskostnader og tilbakeføring	18

1 GJENNOMFØRING AV SAMARBEIDET 2019

Norge digitalt er et avtalebasert samarbeid – i 2019 mellom ca 600 virksomheter - som har ansvar for å fremskaffe geodata og/eller som er store offentlige brukere av slik informasjon. Satsingen inngår i den nasjonale IT-politikken og skal bidra til å utvikle en mer effektiv, brukervennlig og kunnskapsbasert offentlig sektor.

Norge digitalt er et unikt samarbeid som sikrer enklere tilgang til geodata mellom ulike sektorer og forvaltningsnivå, via standardiserte tjenester på Internett. Dette bidrar til å fornye, forbedre og forenkle gjennomføringen av mange offentlige oppgaver. Samarbeidspartene demonstrerer effekten av dette gjennom stadig å utvikle og ta i bruk innovative fagapplikasjoner og brukerløsninger.

Det er høy aktivitet i den nasjonale geografiske infrastrukturen – Norge digitalt. Samordningsgruppen for geografisk informasjon, Nasjonalt geodataråd og de faglige møteplassene, har gjennomført jevnlige møter. Flere programmer, prosjekter, satsinger og andre aktiviteter både nasjonalt og regionalt er pådriver til at det samarbeides på tvers mellom fagetater og private og offentlige virksomheter. Dette gir en felles gevinst.

Regjeringens nasjonale geodatastrategi - "Alt skjer et sted" - ble publisert november 2018, og arbeidet med den tilhørende handlingsplan har hatt stort fokus i hele 2019. Første versjon av handlingsplan ble publisert 1.april 2019, og etter dette ble det jobbet videre med revisjon av tiltakene, nye tiltak og struktur på selve dokumentet.

Den nasjonale geoportalen - Geonorge – har i 2019 befestet seg som felleskomponenten i den nasjonale geografiske infrastrukturen. Fortsatt utvikles den i tråd med brukerbehov og teknologisk utvikling, men det aller viktigste er tilfanget av standardiserte data og tjenester som nå distribueres gjennom Geonorge.

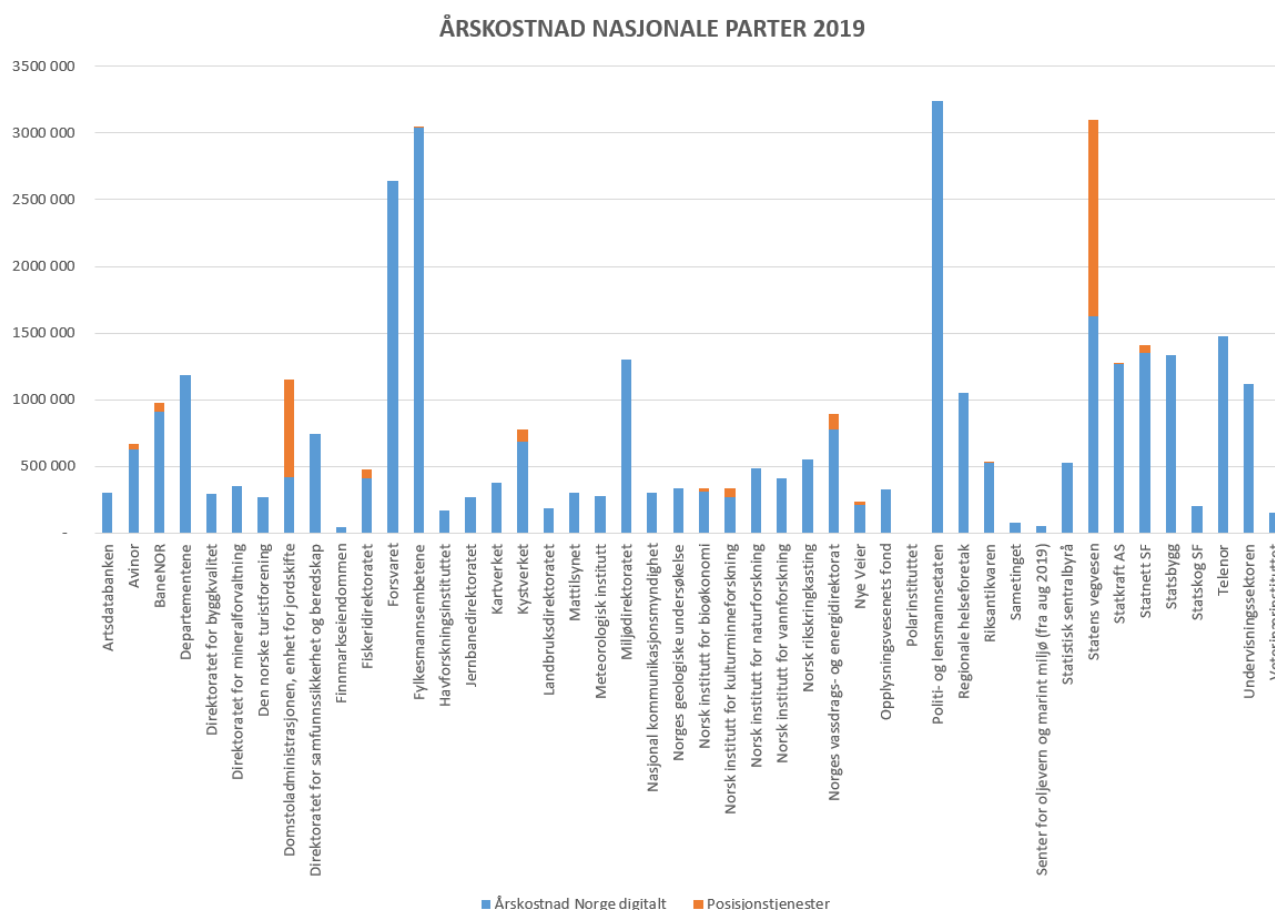
Stortingsmeldingen "En digital sektor" – Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019-2025 – ble publisert av regjeringen juni 2019. Denne – sammen med nasjonal geodatastrategi – vil sette retning i bruk av geodata for å løse samfunnsutfordringer. Bedre kvalitet på kunnskapsgrunnlaget, tilgjengelig og sikker teknisk infrastruktur, gode samarbeidsarenaer og gode og forutsigbare rammebetingelser er faktorer som må på plass for at vi skal oppnå våre mål.

1.1 Parter og økonomi

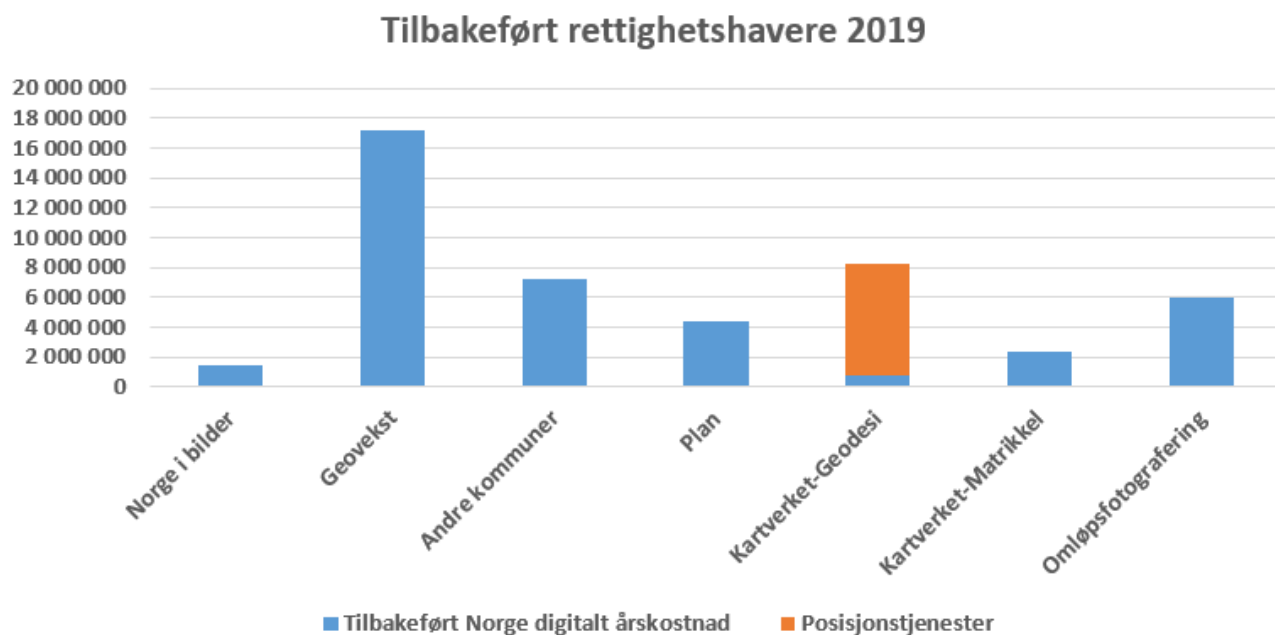
Ved utgangen av 2019 besto Norge digitalt-samarbeidet av totalt 592 parter fordelt på 47 nasjonale parter, 17 fylkeskommuner, 421 kommuner og 107 energiverk.

Det har vært en økning i innbetalt årskostnad – fra ca 45 millioner i 2018 til ca 46,8 millioner i 2019. Dette skyldes ingen generell økning i årskostnad for den enkelte, men at undervisningssektoren ikke hadde gjeldende avtale på plass i 2018 og da ikke betalte.

Vedlegg 1 viser totalt innbetalt årskostnad pr. part/partsgruppe og fordeling av tilbakeføringen av det totale beløpet til alle rettighetshavere.

Figur 1 Sammenstilling av innbetalt årskostnad for de nasjonale partene 2019

Figur 2 Sammenstilling av årskostnad tilbakeført til ulike rettighetshavere i 2019

For detaljerte opplysninger om årskostnad og tilbakeføringer – se vedlegg 1 til dette dokumentet.

1.2 Organisering og møteplasser

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har det overordnede ansvaret for gjennomføringen av geodataloven og Norge digitalt. Dette omfatter oppfølging av andre involverte departementer, og oppfølging av geodatakoordinator gjennom tildelingsbrev, styringsdialog og generelle føringer.

Kartverket

I tillegg til å ivareta rollen som nasjonal geodatakoordinator har Kartverket som fagorgan ansvar for regelverksarbeid, standardisering, teknologisk utvikling, administrasjon og veiledning på geodataområdet. Kartverket er også deltagende virksomhet etter geodataloven og ordinær part i Norge digitalt.

Samordningsgruppen for geografisk informasjon

Det er oppnevnt en Samordningsgruppe for geografisk informasjon med representasjon på vegne av partene i samarbeidet. Samordningsgruppen har som hovedoppgave å tilrettelegge optimale løsninger og prinsipper som legges til grunn for samarbeidet, og den fatter beslutninger om vilkårene for deltakelse i samarbeidet. Kartverket ivaretar administrasjonen og ledelsen av samordningsgruppen som nasjonal geodatakoordinator. Tilsvarende rolle har Kartverket i forhold til geodatautvalg for lokale og regionale parter ved hvert av sine fylkeskartkontorer.

Samordningsgruppen har i tillegg opprettet viktige fagfora for å ivareta et tett samspill rundt videre utvikling av samarbeidet gjennom henholdsvis Teknologiforum, Temadataforum, Plandataforum, Matrikkelforum, Marint/maritimt forum, og Beredskapsforum. Faggruppe satellittdata var etablert før Norge digitalt-samarbeidet, men ble underlagt Norge digitalt da det ble sett på som mest hensiktsmessig.

Tilsvarende finnes det egne arenaer som sikrer samspillet innenfor henholdsvis Geovekst-samarbeidet (Geovekst-forum) og mellom noen av de største bykommunene (Storkommunegruppa) som viktige premissgivere og arenaer i samarbeidet.

Nasjonal geodatastrategi ble vedtatt og publisert av regjeringen 1. november 2018. Geodatastrategiens handlingsplan ble utviklet av etater i samarbeid med Samordningsgruppen for geografisk informasjon, og ble publisert april 2019. Handlingsplanen inneholdt prioriterte tversgående fellestiltak samt noen mer sektorrettede tiltak. Flere etater (ND-parter) meldte inn tiltak. Mange av tiltakene har formell deltagelse fra flere etater eller forventer aktivitet hos flere etater. Kartverket har koordinert arbeidet.

For mer informasjon vises det til [statusrapport](#) om nasjonal geodatastrategi med handlingsplan for 2019.

Geodatasamarbeidet i fylkene

Hvert fylke skal ha et utvalg som sikrer en helhetlig gjennomføring av Norge digitalt i fylket (fylkesgeodatautvalg). I tillegg anbefales det at det i hvert fylke finnes to underutvalg for henholdsvis basis geodata og plan- og temadata. Fylkesgeodatautvalgene administreres av Kartverket ved fylkeskartkontorene.

Fylkesgeodatautvalget skal utarbeide og vedta en fylkesgeodataplan med aktiviteter og prosjekter knyttet til utvikling og bruk av geodata. Fylkets parter beslutter hvilke av planens tiltak som skal iverksettes og geodatautvalget skal samordne gjennomføringen. Datagrunnlaget i de aktuelle prosjektene inngår i de kommunevise FDV-avtalene. Fylkesgeodatautvalget skal spille en vesentlig rolle i regionens arbeid med «Det offentlige kartgrunnlag».

Fylkesmannsembetene ivaretar sentralforvaltningens ansvar i fylkene, og skal i samarbeid med geodatakoordinator være en pådriver for økt bruk av geodata i kommuner, fylkeskommuner og annen regional forvaltning.

Kommunene

Landets kommuner er med få unntak organisert i Geovekst, som står for etablering, drift, vedlikehold og tilgjengeliggjøring av de mest detaljerte kartdataene, ortofotoene og laserdataene for de deltagende kommunene (felles kartdatabase - FKB). Dette datagrunnlaget dekker ca. 60 % av landets areal.

Ni av landets mest folkerike kommuner samarbeider om faglige utfordringer knyttet til kart og geodata gjennom "Storkommunegruppa". Fem av de aktuelle kommunene er ikke med i Geovekst, men disse har også i 2019 hatt egne avtaler om leveranser til Norge digitalt.

I det følgende gis en oppsummering av aktiviteten i nasjonalt geodataråd, samordningsgruppen og de underliggende fagforaene.

1.2.1 Nasjonalt geodataråd

Nasjonalt geodataråd ble i dagens form, utnevnt ved Kongelig resolusjon 30. mars 2012. Rådet skal styrke samarbeidet om den nasjonale geografiske infrastrukturen, komme med innspill til Kommunal- og moderniseringsdepartementet om norsk geodatapolitikk, og gi råd til offentlige myndigheter som bidrar til eller bruker geografisk informasjon. Rådet har ikke beslutningsmyndighet.

Dette rådet har hatt virketid fra 2016 til ut 2019 og har dermed avsluttet sitt arbeide. Medlemmene har vært personlig oppnevnt og i løpet av virketiden har det vært noe utskiftninger grunnet pensjonering og bytte av jobb. I 2019 har følgende vært medlemmer av Nasjonalt geodataråd:

Stilling	Navn på medlem	Virksomhet
Rådets leder	Alvhild Hedstein	BAMA
Kartverkssjef	Anne Cathrine Frøstrup	Kartverket
Avdelingsdirektør	Bjørn Bjørnstad	Miljødirektoratet
Avdelingsdirektør	Christine Korme	Abelia
Etatsdirektør	Ellen de Vibe	Oslo kommune, Plan- og bygningsetaten
Administrerende direktør	Geir Hansen	Geodata AS (representant for Geomatikkbedriftene)
Avdelingsdirektør	Gyda Grendstad	Statens vegvesen
Rådmann	Harald Danielsen	Arendal kommune
Direktør	Roar Skålin	Meteorologisk institutt
Assisterende direktør	Per Brekke	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Kystdirektør	Einar Vik Arset	Kystverket (fra februar 2019)
Enhetsleder	Mona Høiås Sæther	Trondheim kommune
Rådgiver (tidl. administrerende direktør)	Morten Smelror	Norges geologiske undersøkelse
Leder	Eric Kelley	Forsvarets militærgeografiske tjeneste
Administrerende direktør	Jørn Rolfsen	Landbruksdirektoratet

Nasjonalt geodataråd har gjennomført tre møter i 2019 – 6.februar, 9.mai og 19.november. Les mer om rådet i [Geonorge](#).

Rådet har i 2019 har behandlet mange saker og gitt flere råd til KMD i 2019. Se hvilke saker i [referatene](#). Flere av møtene er gjennomført på medlemmenes arbeidsplass. Det har gitt rådet godt innblikk i etatens virke og muligheter og utfordringer ved bruk av geodata i sektoren.

1.2.2 Samordningsgruppen for geografisk informasjon

Dagens samordningsgruppe er oppnevnt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Gruppen består av 21 deltagere som til sammen representerer partene/deltagende virksomheter i Norge digitalt. Samordningsgruppen er det utøvende organet og har beslutningsmyndighet for felles vilkår og prinsipper i Norge digitalt-samarbeidet. Kartverkets representant leder møtene. Kartverket, i rollen som geodatakoordinator, er sekretariat.

Samordningsgruppen representerer og ivaretar rettigheter og plikter for partene i Norge digitalt-samarbeidet. Gruppen skal formidle og koordinere innspill fra andre med interesser i infrastrukturen og bistå geodatakoordinator med å drive samarbeidet i tråd med gjeldende krav, føringer og samfunnets behov.

Samordningsgruppen hadde ved utgangen av 2019 følgende sammensetning:

Representant		Etat
Ole-Gunnar Drabløs	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Statsforvaltningsavdelingen
Per Vallner	Fylkesmannen	Fylkesmannen i Østfold
Jørn Kristian Undelstvedt	Finansdepartementet	Statistisk sentralbyrå
Frode Skjævestad	Samferdselsdepartementet	Kystverket
Øyvind Martinsen	Forsvarsdepartementet	FMGT
Mats Berg	Justis- og beredskapsdepartementet	Politiets data- og materielltjeneste
Hildegunn Norheim	Landbruks- og matdepartementet	NIBIO
Ingunn Limstrand	Klima- og miljødepartementet	Miljødirektoratet
Hans de Beer	Nærings- og fiskeridepartementet	Norges geologiske undersøkelse
Bjørn Lytskjold	Olje- og energidepartementet	NVE
Espen Sveen	Samferdselsdepartementet	Statens vegvesen
	Telenor	Telenor
Kristin H. Lind	Energi Norge	Energisektoren
Einar Jensen	Geovekst-forum	Kartverket
(Ingen representant)	Kunnskapsdepartementet	
Rolf Thore Bekkhus	Storbykommunene	Oslo kommune
Jorge Sagredo	Helse- og omsorgsdepartementet	Sykehusbygg HFT
Anne Kjersti Briskerud	KS	Kongsvinger kommune
Kristin Tandberg	KS	Asker kommune
Fredrik Duvholt Haug (sluttet)	KS/Fylkeskommunene	Troms fylkeskommune (2 møter)
Lars Kjørstad(ny)		Vestfold fylkeskommune (2 møter)
Erik Perstuen (leder)	Leder av Samordningsgruppen	Statens kartverk

I tillegg møter ledere av underliggende fagfora og representanter for enkelte fagområder i Kartverket.

Det er gjennomført fire møter i Samordningsgruppen i 2019. Informasjonsutveksling er en viktig del av disse møtene og er fast post på agendaen. Det gjelder informasjon fra sekretariatet og ikke minst innspill og informasjon fra representantene.

Saker som er behandlet i samordningsgruppen i 2019:

- Handlingsplan 2019 til nasjonal geodatastrategi
 - Status på tiltak
 - Roller og ansvar i oppfølgingen av handlingsplanen?
 - Struktur og inndeling
 - Kommunikasjon av handlingsplan
- Bruk av tilgangsbegrensede kart- og plandata i digital byggesaksbehandling
- Mareano og bruk av FAIR-prinsippet
- Etablere fellesmidler til formål bestemt av samordningsgruppen
- Revisjon av samordningsgruppens mandat

Samordningsgruppen har i tillegg blitt jevnlig informert om status i de nasjonale kartleggingsprogrammene samt partenes leveranser til Det offentlige kartgrunnlaget og INSPIRE. De underliggende fagforaene har rapportert aktivitet tilbake til samordningsgruppen.

Informasjonen om møtene i Samordningsgruppen finner du i [Geonorge](#).

1.2.3 Teknologiforum

Teknologiforum ble gjennomført på Gardermoen 19. og 20. november 2019 med totalt ca 170 deltakere.

Teknologiforum drøfter utforming av krav og anbefalinger til data og tjenester, og behov for utvikling av veiledningsmaterieell for gjennomføringen. Forumet skal være et møtested for alle som jobber med stedfestet informasjon, der felles løsninger på teknologiske utfordringer i tilknytning til den stedsrelatert infrastruktur diskuteres.

Les mer om Teknologiforum på [Geonorge](#).

1.2.4 Temadataforum

Temadataforum skal være en møteplass for gjensidig erfaringsutveksling og samhandling omkring temadata blant produsenter og brukere representert som parter i Norge digitalt. Målet er å sikre behovstilpasset tilfang av temadata med høy kvalitet og en god og samordnet formidling av disse.

Det har vært arrangert to møter i Temadataforum i 2019. Disse fant sted 5. februar og 10. september.

I tillegg til gjensidig informasjon og orientering om pågående arbeid i andre nasjonale fora, var hovedfokus i 2019:

- Nasjonal geodatastrategi samt tilhørende handlingsplan med tiltak.
- Statusoppdatering i pågående prosjekter som GeoLett.
- Forbedret dekningskart og sentral lagring av lokale og regionale DOK-datasett.

Valg av ny leder var på agendaen i 2019, men det var ingen etater som klarte å ta på seg oppgaven. Arbeidet i Temadataforum har vært forankret i «Handlingsplan for tematiske data i Norge digitalt 2016-2018», og handlingsplanen ble revidert og diskutert i Temadataforum gjennom året. I påvente av at Samordningsgruppen for geografisk informasjon foretar en gjennomgang og revisjon av organisering av alle fora under Norge Digitalt, er handlingsplanen foreløpig ikke godkjent og valg av ny leder er også utsatt.

Informasjon om Temadataforum og referat fra møtene finnes på [Geonorge](#).

1.2.5 Plandataforum

Forum er et møtested for partene i Norge digitalt-samarbeidet der spørsmål knyttet til planinformasjon diskuteres. Forumet støtter opp under Nasjonal geodatastrategi med handlingsplan og tiltak. Det skal beskrive grunnleggende infrastruktur for forvaltning av planinformasjon i Norge digitalt, initiere og gjennomføre utviklingsaktiviteter basert på partenes behov, gi innspill til endringer i lov, forskrift, standarder og veiledningsmateriell, dele informasjon og kompetanse, og sikre god dialog og forankring i utvalg og fora i fylkene.

Plansatsning 2018-2020

Satsningen skal gi Norge digitalt parter tilgang til oppdaterte plankartdata via felles løsninger under geonorge.no. Parter går sammen om å støtte kommuner økonomisk til infrastruktur og drift av geosynkronisering av plankartbaser. Ordningen er frivillig. Plansatsningen omfatter alle planstatuser. Kartverket koordinerer gjennomføringen av satsningen. Mer om satsingen finnes på [Geonorge](#).

Pr. 31.12.2019 var det 221 kommuner som synkroniserte sine planbaser til Norge digitalt arealplanløsning (NAP), 17 var under oppsett. Med årsak i kommune- og regionreformen har flere blitt forsinket eller utsatt oppstart til 2020. ND-støtte er i 2019 prioritert gitt til kommuner rangert 1-200 i FDV-tall (parameter som sier noe om planaktivitet, 1=høyest aktivitet), eller til kommuner i samarbeid med disse. Innsats for å få med kommuner med høy planaktivitet er blitt prioritert, og flere er kommet med i 2019. Likevel, 25% av de 100 største synkroniserer ikke og Plandataforum ønsker at disse prioriteres i 2020. Satsningen hadde mål om at 160 kommuner skulle synkronisere sine planbaser til NAP innen 2020. Det er nå langt flere. Tilleggsstøtte er gitt fra KMD, KV, og regioner for også kunne få med mindre kommuner på ordningen. Slik støtte er ikke gitt i 2019.

I 2019 har geosynkroniseringsløypa fra kommuners tilbyder til abonnement hos Kartverket feilet for ofte og kommuner opplever utfordringer ved feilhåndtering, og ved feil får ikke brukere tilgang på data. Det er i 2019 iverksatt flere tiltak til forbedringer og dette prioriteres videre i 2020.

Økonomien i Plansatsningen er god. Partene har bidratt økonomisk som forventet både i 2018 og 2019. Det er totalt sett utdelt mindre ND-tilskudd enn forventet begge år, tross at flere enn planlagt synkroniserer. Dette har forklaring i tilleggsmidler som er gitt fra andre enn ND til at også mindre kommuner kan gjøre leveranser via geosynkronisering. I tillegg ha flere kommuner enn forventet gått sammen i teknisk samarbeid og dermed er mindre støtte til infrastruktur blitt tildelt kommunene totalt sett da kommuner i samarbeid gis mindre støtte. Støtte til infrastruktur (oppstart) er i 2019 tildelt 57 kommuner, støtte til drift: i 128 kommuner.

Regnskap 2019	inntekt/kostnad
Positivt resultat fra 2018 overført til 2019	2.261.591
Tilskudd fra ND- parter	4.444.113
Støtte til kommuner	- 2.820.000
Reisekostnader arbeidsgruppe Planer på høring	- 7.996
Resultat 2019 – blir overført til 2020	3.885.704

Plandataforum besluttet i november 2019 at inntil kr. 500.000 kan benyttes til tiltak i 2020 for å øke robustheten ved geosynkroniseringen. Inkludert dette viser foreløpige prognoser for 2020 et positivt resultat på ca. 1,5 millioner kroner, forutsatt at tilskudd fra ND parter blir som planlagt for satsningen i 2020, på 2 millioner kroner. Det anbefales at tilskudd fra ND parter opprettholdes og at tilgjengelige midler vurderes benyttet til ytterligere å styrke robustheten ved geosynkronisering hvis behov, til tiltak som kan få med de store kommunene, og/eller om satsningen bør utvides med ett år. Plandataforum vil ta stilling til dette ila 2020.

Arbeidsgruppe Planer på høring

Arbeidsgruppe har sett på utfordringer ved innsamling av planstatus 1 og 2 i forbindelse med plansatsingen. Arbeidet har hatt fokus på å sikre leveranser gjennom geosynkronisering til Norge digitalt, men har også avdekket forvaltningsmessige utfordringer for kommunen, at planer på høring fra andre enn kommunen ikke er inkludert og at det kan være behov for både anbefalinger til kommuner, kommunikasjon med andre med planer på høring og innspill til planmyndighet for forhold som kan gjøre planprosessen bedre for alle parter.

Foreslått er nye SOSI-attributter som ivareta problemstillinger knyttet til leveranse fra kommune til NAP ved geosynkronisering. Dette er nå inkludert i KMDs høringsversjon av SOSI-5.0. Anbefalinger til kommunene rundt forvaltning og innspill til KMD som kan forbedre planprosessen er under ferdigstilling. KMD ønsker å godkjenne anbefalt praksis for kommunene som også bør ut på høring.

Pilotering av tilgang til plankart fra NAP i digitale byggesøknadsløsninger

Norge digitalt/Kartverket har fått henvendelse fra leverandører av digitale byggesøknadsløsninger om tilgang til kommunenes plandata fra ett sted; Norge digitalt arealplanløsning. Plandataforum besluttet i 2019 og teste ut slik tilgang gjennom en pilot. Dette understøtter Nasjonal geodatastrategi og vil bidra til deling av digitale geodata gjennom nye digitale løsninger som kan gi effektivitetsgevinster i samfunnet. Plandataforum ønsker å teste ut hvordan slik tilgang vil fungere og hvilke muligheter for gevinster dette kan gi på basis av dagens planverk. Pilotprosjektet vil vare ett år, starter i 2020 og det kreves avtale med den enkelte kommune, samt leverandører.

Prioriteringer fremover

1. Deling av plandata til Norge digitalt gjennom geosynkronisering.
 - gjøre leveranse gjennom geosynkronisering mer robust.
 - motivere kommuner med størst planaktivitet til å dele data gjennom NAP.
 - synkronisering fra NAP og inn i ND-parters brukerløsning.
2. Bidra til å ytterligere kvalitetsheving av plandata i tråd med tiltak 5 i handlingsplan, Nasjonal geodatastrategi.
3. Gjennom pilotering av plandata fra NAP inn i digitale byggesøknader, bidra til Nasjonal geodatastrategi sin målsetting om deling av data for effektivisering i samfunnet.

Strategisk arbeid

Plandataforum har gitt innspill til tiltak 5, Handlingsplan til Nasjonal geodatastrategi.

Forumet spilte inn forslag til oppdatert [mandat](#) som ble og godkjent av samordningsgruppen i 2019.

Samhandling regionalt

Forumet har en regional representant som skal bidra til dialog og forankring til Fylkesgeodatautvalg med underliggende fagutvalg. Det er i 2019 blant annet gitt informasjon om hva utvalgene gjør og problemstillinger de er opptatt av.

Møter

I 2019 er det gjennomført 4 møter i Plandataforum i 2019. Åpent møte for alle Norge digitalt parter ble ikke gjennomført. GIS-leverandører og brukere av NAP har deltatt på enkelt møter for å gi plandataforum innsikt i nye løsninger.

Informasjonen om møtene i Plandataforum finnes på [Geonorge](#).

1.2.6 Matrikkelforum

Det ble ikke gjennomført møter i matrikkelforum i 2019. Det ble riktignok invitert til møte høsten 2019, men grunnet få påmeldte, ble det avlyst..

Informasjonen om Matrikkelforum finner du på [Geonorge](#).

1.2.7 Faggruppe for satellittdata

Faggruppe for satellittdata ble etablert høsten 2009. Faggruppen består av representanter for etater som benytter eller planlegger å benytte satellittdata i sine forvaltningsoppgaver. I 2019 deltok 22 personer fra 10 etater i samarbeidet og det ble gjennomført 2 møter. Gruppen vurderer behovet for satellittdata til landanvendelser inklusive kystområdene og ser på behovet for infrastruktur, sentrale databaser og fellesløsninger. Gruppen har også som oppdrag å bidra med råd til Norsk Romsenter om hva som er strategisk viktig for Norge i forhold til Copernicus og har bidratt med innspill til oppdatering av handlingsplan til Nasjonal geodatastrategi. Kartverket er sekretariat for faggruppen som vanligvis har 2-3 møter per år.

Norsk Romsenter har valgt Meteorologisk institutt til å utvikle og drifte nasjonalt bakkesegment for Copernicus data, og dataene fra Sentinel-satellittene blir nå tilgjengeliggjort på satellittdata.no. Faggruppens rolle er i den forbindelse å bidra i utviklingen av, delta i spesifikasjonsarbeid og se til at løsningene utvikles i henhold til behovene og krav i Norge digitalt. Det anses som svært viktig at alle prosesseringssteg blir automatisert, for å holde kostnadene for Norge digitalt partene så lave som mulig.

Mer informasjon om faggruppens arbeid finner du på [Kartverkets hjemmesider](#).

1.2.8 Marint/maritimt forum

Marint-maritimt forum (MMF) er det nasjonale samlingspunktet som skal arbeide for å skaffe offentlig forvaltning og marine og maritime næringer tilgang til relevante data og tjenester gjennom den nasjonale geografiske infrastrukturen.

Forumet har ikke hatt felles aktiviteter i 2019. Kartverket har arbeidet med etatene og næringslivs-representantene i MMF gjennom prosjektene Marine grunnkart i Kystsonen og Havarealverktøyet. Marine grunnkart er nå tildelt midler fra statsbudsjettet til tre pilotprosjekter.

1.3 Organisering regionalt

Norge digitalt-samarbeidet omfatter parter med svært ulik organisering og lokalisering. Det er av helt avgjørende betydning både at samarbeidet fungerer i det enkelte fylket, og at det er et godt samspill mellom arbeidet på nasjonalt og regionalt nivå. Særlig for nasjonale parter som ikke er representert i alle fylker, er det viktig at man i så stor grad som mulig har en ensartet organisering og gjennomføring fra fylke til fylke.

På grunn av Kartverkets organisering med ti fylkeskartkontorer, har partene i noen tilfelle valgt å slå sammen utvalgene slik at to fylker opererer samlet. De fleste fylker har nå en organisering i overensstemmelse med anbefalt modell, men det er fortsatt noen ulike varianter. Variantene er stort sett innført av praktiske årsaker ved at arbeidet ivaretas i færre fora.

Den viktigste oppgaven for fylkesgeodatautvalget og de underliggende fagforaene er arbeidet med utarbeidelse av fylkesgeodataplanen og oppfølging av den faktiske gjennomføringen. Planlegging av prosjekter knyttet til henholdsvis basis geodata, tematiske geodata, plandata og andre tiltak forberedes i de respektive fagutvalgene. Fylkesgeodatautvalget behandler en samlet plan, som blant annet skal inneholde strategiske hovedsatsninger knyttet til kompetanseutvikling og fokus på tilrettelegging for økt bruk av data og tjenester. Planen skal følge en fastsatt nasjonal mal.

Ved utgangen av 2019 forelå det reviderte fylkesgeodataplaner for perioden 2020 - 2023 for alle fylker.

[Les mer om organiseringen regionalt og fylkesgeodataplanene](#)

2 LEVERANSER FRA PARTENE I NORGE DIGITALT

2.1 Leveranser til Det offentlige kartgrunnlaget (DOK)

2.1.1 Bakgrunn

Det offentlige kartgrunnlaget (DOK) er offentlige og kvalitetssikrede geografiske data som er tilrettelagt for kommunenes plan- og byggesaksarbeid. DOK er beskrevet i plan- og bygningslovens §2-1 og den tilhørende kart- og planforskriften. 1. juli 2014 ble den første listen med DOK-kandidater publisert av Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD). Listen revideres årlig. Pr 1.1.2020 består DOK-kandidatlisten av 147 datasett.

Datasettene på listen er kandidater inntil det foreligger godkjent dokumentasjon og tjenester i henhold til kravene som foreligger for DOK-data (se 2.1.2). Nasjonal geodatakoordinator kontrollerer innsendt dokumentasjon.

[Den oppdaterte listen er til enhver tid å finne på geonorge.no](https://geonorge.no)

2.1.2 Krav til data

For relevans og tematisk kvalitet i DOK, stilles krav for at et datasett skal bli DOK-kandidat. I tillegg er det tekniske krav som må oppfylles for alle DOK-datasett:

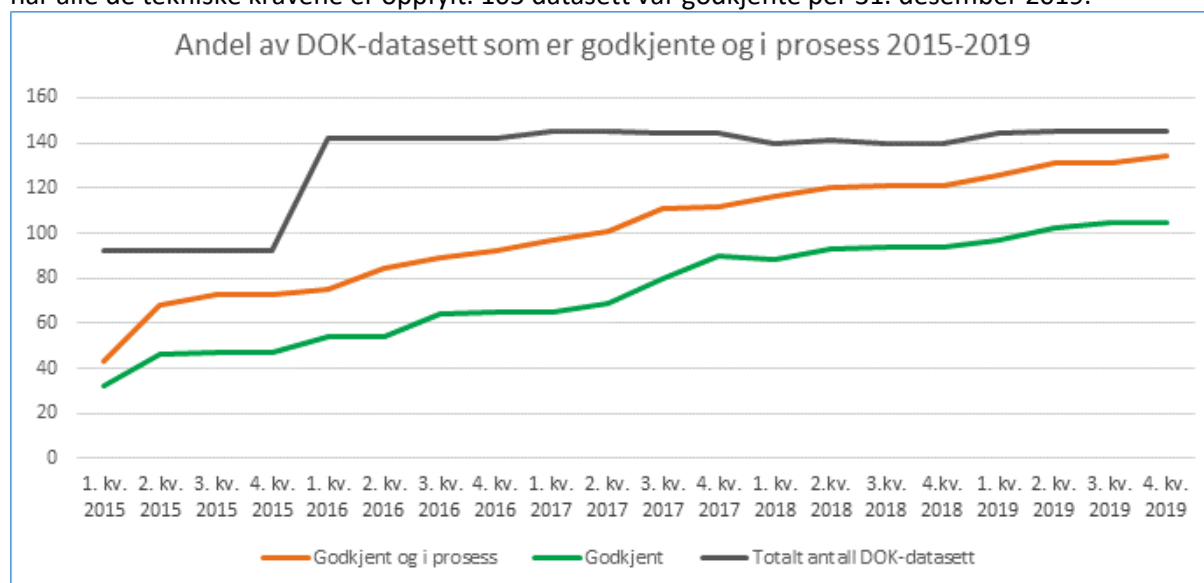
Tekniske krav til DOK-datasett per 2020:

Nummer	Kriterium	Krav/anbefaling
1	Metadata	Metadata i Geonorge
2	Produktark	Produktark i Geonorge
3	Presentasjonsregler	Presentasjonsregler i Geonorge, SLD
4	Produktspesifikasjon	Spesifikasjon med UML-modell
5	Data i henhold til spesifikasjon	Fil i SOSI-format og GML-format Objekttyper, egenskaper og koder i henhold til spesifikasjon Koordinatsystem etc
6	Visningstjeneste	WMS-tjeneste for datasettet
7	Nedlastingstjeneste	WFS eller Atom Feed, Geonorge-API

Alle kravene står beskrevet på [Kartverkets DOK-side](#).

2.1.3 Status data

Dataene får vanligvis et års frist på å gå fra kandidat til godkjent datasett. Datasettene regnes som godkjente når alle de tekniske kravene er oppfylt. 105 datasett var godkjente per 31. desember 2019.

Figur 3 Status for DOK-data per 31. desember 2019

2.1.4 Kommunenes valg av DOK

Kommunene skal hvert år velge hvilke datasett som skal gjelde for arbeid som berøres av plan- og bygningsloven i kommunen. Dette kan være datasett som står på den nasjonale DOK-listen, eller DOK-tilleggsdata. DOK-tilleggsdata er andre nasjonale datasett eller lokale eller regionale datasett som kommunen ønsker å bruke. I 2019 valgte ca. 260 kommuner sitt DOK i Geonorge. Dette ble gjort i samarbeid med fylkeskartkontorene. 10 kommuner valgte DOK-tilleggsdata som en del av sitt DOK. [Oversikten over hvilke kommuner som har valgt DOK er tilgjengelig på geonorge.no](#)

2.1.5 Tekniske utfordringer

DOK-datasett dokumenteres i Geonorge og de fleste etater tilgjengeliggjør også dataene her. Geonorge tilbyr også tilgangstjenester og abonnementsordninger for disse datasettene. Noen etater er forsinket i å tilby sine datasett via Geonorge, noe som hindrer full utnyttelse av DOK-data-tilbudets brukspotensiale. Vi ser også at det praktiseres parallell distribusjon – datasett leveres både via Geonorge og fra fagetatene eller fra andre løsninger. Dette gir usikkerhet hos brukere på hvilke datasett som er «autoritative data». For enkelte dataeiere ligger det fremdeles store utfordringer i å dokumentere dataene i henhold til krav og videre levere data i henhold til dokumentasjon. Etablering av UML-modeller og produktspesifikasjoner er ressurskrevende, selv om geodatakoordinator langt på vei kan bistå. SOSI-realiserings og nedlastingstjenester er også utfordrende for noen.

2.1.6 Plan for forbedret egnethet i DOK-data

I forbindelse med funnene som kom frem i [egnethetsanalysen fra 2017](#), har KMD bedt Kartverket om å sammenstille en plan for forbedring av egnethet. Etatene som er ansvarlige for datasettene ble utfordret til å beskrive tiltak og redegjøre for hvilke endringer de vil gjøre for å forbedre egnethet og kvalitet i sine DOK-datasett. Dette ble første gang gjort i 2018, men etatene redegjorde for sin fremdrift og nye målsetninger i rapporten fra 2019. [Rapporten, med vedlegg, er tilgjengelig på kartverket.no](#).

2.2 Oppfølging av Geodatalov og Inspire

Lov om infrastruktur for geografisk informasjon (Geodataloven) trådte delvis i kraft fra 3. september 2010. Gjenstående bestemmelser i Geodataloven om offentlige geodatatjenester og harmonisering, samvirkningsevne og dokumentasjon, jf. Geodataloven §§ 5 og 8, ble satt i kraft 1. mai 2012. Geodataforskriften trådte i kraft fra 8. august 2012. Det har kommet flere tillegg som innlemmer ulike «regulations» fra EU, i 2014, 2016, 2017 og 2018. Loven skal sikre tilgang til geodata nasjonalt og over landegrensene og det forutsettes en videre utvikling og drift av den nasjonale infrastrukturen for geografisk informasjon.

Loven gjennomfører også EU-direktivet om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon i Det europeiske fellesskapet (INSPIRE). Direktivet krever at Norge må opprette og drive et nett av elektroniske tjenester for søkning, visning, nedlasting, omforming og aktivering av geodata.

2.2.1 Geografisk og tematisk virkeområde

Geodataloven gjelder for spesifiserte geodata i elektronisk form og tilhørende geodatatjenester som vedrører norsk land- og sjøterritorium.

Temamessig er lovens virkeområde avgrenset til: Tema som fastsatt i vedlegg I, II og III til INSPIRE-direktivet og tema omfattet av plan- og bygningsloven § 2-1 om det offentlige kartgrunnlaget og § 2-2 om kommunalt planregister. De etater som har data som omhandles av loven har ansvar for å tilby og tilrettelegge data. Kartverket har dialog med og oppfølging og veiledning av etatene.

Loven skal sikre at offentlige data blir tilgjengelig på en felles form slik at en dekker behovene for kart og geografisk informasjon til offentlig forvaltning og virksomhetskritiske funksjoner i samfunnet.

2.2.2 Frister og status for etatenes leveranser

Geodataloven og INSPIRE setter frister for ulike leveranser og løsninger fra partene i Norge digitalt. Det er en plikt til å avlevere eksisterende data på den form de foreligger. Fra 2013 har det vært krav om leveranse av metadata for vedlegg (annex) I og II. Følgende krav og frister foreligger;

- **15. mai 2012:** Imøtekomme forespørsler om datadeling mellom myndigheter
- **3. desember 2013:** Etablere metadata for [Inspire-direktivets vedlegg I](#)- og [vedlegg II-data](#)
- **19. oktober 2014:** Kunne dele data med fellesskapsinstitusjoner på harmoniserte vilkår
- **9. november 2014:** Ha søke- og visningstjenester i full drift
- **28. desember 2015:** Ha nedlastings- og transformasjonstjenester i full drift
- **4. februar 2016:** Gi tilgang til nyetablerte vedlegg I-data på harmonisert form med bruk av fastsatte datakoder
- **3. desember 2016:** Etablere metadata for [direktivets vedlegg III-data](#)
- **31. desember 2017:** Alle nett-tjenester som omfattes av direktivet skal ha metadata i henhold til kravene om aktiverbare geodatatjenester
- **10. desember 2018:** Aktiverbare geodatatjenester skal være operative
- **23. november 2020:** Gi tilgang til vedlegg I-data tilgjengelig på harmonisert form
- **4. februar 2021:** Gi tilgang til eksisterende vedlegg I-data med bruk av fastsatte datakoder
- **21. oktober 2023:** Gi tilgang til vedlegg II og III-data tilgjengelig på harmonisert form
- **10. desember 2024:** Gi tilgang til harmoniserte data i vedlegg I, II og III som aktiverbare tjenester

Bortsett fra harmoniseringskravet har de fleste andre frister gått ut. Det er ulik situasjon når det gjelder å levere i henhold til kravene. Det foreligger en nasjonal handlingsplan for realisering av Inspire 2017-2023. Mange etater viser interesse for å dele data og følge kravene om metadata, visningstjenester og nedlastingstjenester. Men interessen for å transformere data til europeiske harmoniserte datastrukturer

(datamodeller/ spesifikasjoner) har vært liten, fordi det er ressurskrevende og fordi nytteverdien ses på som begrenset. Kravene om harmonisering er for øvrig ikke gått ut, kravene trer i kraft i 2020 og 2023 for ulike grupper av data.

2.2.3 Leveranse av metadata, data og tjenester fra Norge

Den norske geografiske infrastrukturen har en bred representasjon fra ulike sektorer. Mange etater er aktive og tilbyr sektorspesifikke data.

- Antall datasett
 - o Situasjonen ved utgaven av 2019 er at Norge har definert 164 datasett som Inspire datasett.
- Datasett for ulike tema i Inspire
 - o Norge leverer data for alle de forespurte tema i Inspire
- Metadata
 - o Det leveres metadata for 164 datasett.
- Tjenester
 - o Det leveres 245 tjenester over disse datasettene. Dette er i stor grad WMS OG WFS-tjenester

Når det gjelder konformitet så leverer Norge lav konformitet i forhold til krav til metadata, tjenester og harmonisering. Dette betyr bl.a. at det er vanskelig å finne hvilke datasett som har hvilke typer api og tjenester.

2.2.4 Leveranse av miljødata

EU-kommisjonen har prioritert leveranse av ca. 100 miljødata som er rapportert fra de enkelte land iht miljørapporterings-forordninger. Norge har ikke ratifisert alle EU-forordninger, men Norge er forpliktet til å levere for de forordninger som er innlemmet i norsk rett. Det ser ut til å være 30-40 datasett som skal leveres fra Norge. Per desember 2019 er 16 datasett definert. De data som leveres er i liten grad i henhold til krav. Det har vært lav progresjon i 2019 knyttet til forbedring av situasjonen.

2.2.5 Data til Eurostat, EU-kommisjonen, EEA, Copernicus.

Gjennom norske etaters leveranser av data via Inspire blir data tilgjengeliggjort til Eurostat, EU-kommisjonens felles geografiske system, EEA, Copernicus in-situ, Corda mv. Alle disse store brukerne ønsker å få finne data i EUs Inspire-portal. De finner en del norske geografiske data. Samtidig er det klart at norske etater ikke alltid har kvalitetssikrede leveranser, slik at det er de beste utgaver, de siste utgaver eller data med full dekning som tilbys. Norge må derfor i den videre implementeringen av Inspire i større grad fokusere på kvalitetssikrede leveranser via Inspire geoportal slik at disse store brukerne i EU kan få dekket sitt behov for gode oppdaterte norske data. I dette arbeidet blir det viktig at etatene dokumenterer data i Geonorge og tilbyr standardiserte og harmoniserte leveranser.

3 GEONORGE – felleskomponent i infrastrukturen

Geonorge som nasjonal fellesløsning har eksistert siden tidlig på 2000-tallet. I 2014 ble det etablert et prosjekt for å oppgradere portalen basert på brukerønsker og for å møte både internasjonale og nasjonale krav. Systemet har hele tiden vært operativt, men prosjektet er nå avsluttet og systemet er over i en driftsfase med nødvendig vedlikehold og videreutvikling.

Geonorge benyttes i stadig større grad av både dataleverandører og databrukere. Mer informasjon om Geonorge og bedre treff gjennom søkemotorer (Google) samt et stadig større datasett- og tjenestetilfang, gjør at Geonorge treffer flere brukere enn tidligere.

Flere forbedringer er utført i 2019 både utviklings- og designmessig. De største nevnes her:

- Overordnet
 - Vedlikehold gjennom refaktorering av kode, feilrettinger, designforbedringer og brukervennlighet
- Kartløsning
 - Integrasjon mellom kartklient og kartkatalog er ferdig utviklet og produksjonssatt. Dette har gitt et mer moderne grensesnitt og en bedre brukeropplevelse
- Statistikk på nedlasting
 - Statistikkmodulen er laget i ny versjon med større muligheter for presentasjon av statistikk. Den gir i tillegg oversikt over hva nedlastede datasett er tenkt å brukes til (formål) og hvilke brukergrupper som laster ned data
- Min side er lansert
 - Ny side hvor påloggede kontaktpersoner kan få informasjon om sin organisasjons avtaler og oppfølgingsoppgaver
- Nedlastingsløsning
 - Massiv nedlastningsløsning er forbedret med mekanismer for å få mer stabil nedlasting og bedre feilhåndtering. Løsningen har også fått en merkbar ytelsesforbedring gjennom langt raskere nedlasting som også er med på å gi en sikrere nedlasting.
 - 325 datasett distribueres nå gjennom "Geonorge nedlastings-api" og er tilgjengelig for nedlasting gjennom Geonorge webnedlasting
- Registrene
 - Varslingsregisteret og DOK-statusregister er oppdatert med ny funksjonalitet i henhold til nye krav og behov
- Modellbasert distribusjon
 - Stor økning av modellbaserte distribusjoner. 23 datasett hvor flere av disse også har generert wfs- og wms-tjenester
- Autorisasjon og autentisering
 - GeoID er implementert for autorisasjon i alle moduler i Geonorge

- BAAT-apiet er utvidet med flere roller for autorisasjon, blant annet for ulike tilgangsnivåer for nedlastning av tilgangsbegrensede datasett.
- Informasjon og opplæring
7 webinarer er avholdt med følgende tema:
 - Massiv nedlasting
 - Varslinger i Geonorge
 - Inspire-tagging
 - Analysemuligheter i QGIS
 - Ny kartkatalog og GeoID

Vedlegg: Årskostnader og tilbakeføring

Nasjonale parter	Årskostnad 2019	Årskostnader fordelt på type parter					
Artsdatabanken	301 740		2019	2018	2017	2016	2015
Avinor	670 877	Nasjonale parter	35 594 261	33 868 535	32 299 741	31 979 778	31 829 371
BaneNOR	980 705	Kommuner	4 057 791	4 021 250	3 926 259	4 068 248	4 717 668
Departementene	1 186 097	Energibedrifter	3 737 085	3 725 168	3 209 904	3 155 678	3 211 767
Direktoratet for byggkvalitet	296 524	Fylkeskommuner	3 438 238	3 344 299	2 966 752	2 890 052	2 881 642
Direktoratet for mineralforvaltning	349 480						
Den norske turistforening	272 740						
Domstoladministrasjonen, enhet for jordskifte	1 150 240	Sum	46 827 375	44 959 250	42 402 655	42 093 756	42 640 448
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	741 310						
Finnmarkseiendommen	44 580						
Fiskeridirektoratet	479 690	Tilbakeføring rettighetshavere					
Forsvaret	2 639 420		2019	2018	2017	2016	2015
Fylkesmannsembetene	3 044 790						
Havforskningsinstituttet	172 370	Norge i bilder	1 407 322	1 343 008	1 387 389	1 410 967	1 419 135
Jernbanedirektoratet	272 740	Geovekst	17 163 021	16 196 380	16 634 129	16 612 394	16 503 548
Kartverket	373 868	Andre kommuner*	7 198 713	6 864 707	7 405 882	7 286 155	7 190 175
Kystverket	774 756	Plan	4 444 113	4 403 202	2 128 841	1 919 092	1 647 021
Landbruksdirektoratet	188 901	Kartverket	10 589 602	10 320 907	10 336 703	10 361 022	11 341 816
Mattilsynet	305 116	Omløpsfotogr.	6 024 604	5 831 045	4 509 711	4 504 126	4 538 753
Meteorologisk institutt	281 540	Sum	46 827 375	44 959 250	42 402 655	42 093 756	42 640 448
Miljødirektoratet	1 300 358	* inkluderer FKB, ortofoto og plandata					
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	301 740						
Norges geologiske undersøkelse	332 651						
Norsk institutt for bioøkonomi	334 586						
Norsk institutt for kulturminneforskning	336 740						
Norsk institutt for naturforskning	482 784						
Norsk institutt for vannforskning	409 110						
Norsk rikskringkasting	549 790						
Norges vassdrags- og energidirektorat	893 872	Årskostnad tilbakeført til ulike rettighetshavere 2019					
Nye Veier	233 592						
Opplysningsvesenets fond	330 740		Alle	Nasjonale	Lokale	Andre kommuner	
Polarinstituttet	0						
Politi- og lensmannsetaten	3 242 113	Norge i bilder	1 407 322	1 056 503	338 542	12 277	
Regionale helseforetak	1 054 960	Geovekst	17 163 021	15 846 150	1 316 871		
Riksantikvaren	533 468	Andre kommuner	7 198 713	6 367 135	831 578		
Sametinget	80 061	Plan inkl. andre kom	4 444 113	3 398 674	1 045 439		
Senter for oljevern og marint miljø (fra aug 19)	56 821	Kartverket - Matrikkel	2 327 517	1 145 149	1 182 368		
Statistisk sentralbyrå	528 658	Kartverket - Geodesi	8 262 085	3 510 139	4 558 863	193 083	
Statens vegvesen	3 100 129	Omløpsfotogr.	6 024 604	4 270 511	1 692 711	61 383	
Statkraft AS	1 277 460						
Statnett SF	1 406 139						
Statsbygg	1 331 497	TOTALT	46 827 375	35 594 261	10 966 372	266 743	
Statskog SF	203 740						
Telenor	1 473 250						
Undervisningssektoren	1 119 960						
Veterinærinstituttet	152 558						